

ద్వితీయ కాణ్డే - తృతీయ ప్రశ్నః

హరిః ఓమ్ ॥ అదిత్యేభ్యః । భువద్వద్భ్యు ఇతి భువద్వత్-భ్యః । చరుమ్ । నిరితి । వపేత్ ।
 భూతికామ ఇతి భూతి-కామః । అదిత్యా । వై । ఏతమ్ । భూత్యై । ప్రతీతి । సుదన్తే । యః
 అలమ్ । భూత్యై । నన్మ । భూతిమ్ । న । ప్రాప్నోతీతి ప్ర-అప్నోతి । అదిత్యాన్ । ఏవ । భువద్వత్
 ఇతి భువత్-వతః । స్వేన । భాగధేయేనేతి భాగ-ధేయేన । ఉపేతి । ధావతి । తే । ఏవ । ఏనమ్ ।
 భూతిమ్ । గమయన్తి । భవతి । ఏవ । అదిత్యేభ్యః । ధారయద్వద్భ్యు ఇతి ధారయద్వత్-భ్యః ।
 చరుమ్ । నిరితి । వపేత్ । అపరుధ్య ఇత్యప-రుధ్యః । వా । అపరుధ్యమాన ఇత్యప-రుధ్యమానః
 వా । అదిత్యాః । వై । అపరోద్ధార ఇత్యప-రోద్ధారః । అదిత్యాః । అవగమయి తార ఇత్యవ-
 గమయి తారః । అదిత్యాన్ । ఏవ । ధారయద్వత్ ఇతి ధారయత్-వతః ॥౧॥ స్వేన । భాగధేయేనేతి
 భాగ-ధేయేన । ఉపేతి । ధావతి । తే । ఏవ । ఏనమ్ । విశి । దాధ్రతి । అనపరుధ్య ఇత్యనప-
 రుధ్యః । భవతి । అదితే । అన్వీతి । మన్యస్వ । ఇతి । అపరుధ్యమాన ఇత్యప-రుధ్యమానః ।
 అస్య । పదమ్ । ఏతి । దదీత । ఇయమ్ । వై । అదితిః । ఇయమ్ । ఏవ । అస్మై । రాజ్యమ్ ।
 అన్వీతి । మన్యతే । సత్యా । ఆశీరిత్యా-శీః । ఇతి । ఆహ । సత్యామ్ । ఏవ । ఆశిషమిత్యా-
 శిషమ్ । కురుతే । ఇహ । మనః । ఇతి । ఆహ । ప్రజా ఇతి ప్ర-జాః । ఏవ । అస్మై । సమనస
 ఇతి స-మనసః । కరోతి । ఉప । ప్రేతి । ఇత । మరుతః ॥౨॥ సుదానవ ఇతి సు-దానవః ।
 ఏనా । విశ్వతీనా । అభీతి । అముమ్ । రాజానమ్ । ఇతి । ఆహ । మారుతీ । వై । విట్ ।
 క్షేప్యః । విశ్వతీః । విశా । ఏవ । ఏనమ్ । రాష్ట్రేణ । సమితి । అర్థయతి । యః । పరస్మాత్ ।
 గ్రామ్యవాడితి గ్రామ్య-వాడి । స్మాత్ । తస్య । గృహాత్ । వ్రీహీన్ । ఏతి । వారేత్ । శుభాన్ ।

చ. కృష్ణాన్. చ. వీతి. చినుయాత్. యే. శుక్లా. స్వ. తమ్. అదిత్యమ్. చరుమ్.
 నిరితి. వపేత్. అదిత్యా. వై. దేవతయా. విట్. విశమ్. ఏవ. అవేతి. గచ్ఛతి. ॥౩॥
 అవగతేత్యవ-గతా. అస్య. విట్. అసవగతమిత్యసవ-గతమ్. రాప్తమ్. ఇతి. అహమ్.
 యే. కృష్ణా. స్వ. తమ్. వారుణమ్. చరుమ్. నిరితి. వపేత్. వారుణమ్. వై. రాప్తమ్.
 ఉభేతి. ఏవ. విశమ్. చ. రాప్తమ్. చ. అవేతి. గచ్ఛతి. యది. న. అవగచ్ఛేదిత్యవ-
 గచ్ఛేత్. ఇమమ్. అహమ్. అదిత్యేభ్య. భాగమ్. నిరితి. ప్రసామి. ఏతి. అముష్యాత్.
 అముష్యై. విశః. అవగన్తోరిత్యవ-గన్తో. ఇతి. నిరితి. వపేత్. అదిత్యా. ఏవ. ఏనమ్.
 భాగధేయమితిభాగ-ధేయమ్. ప్రేపుస్తఇతిప్ర-ఈపుస్తః. విశమ్. అవేతి. ॥౪॥ గమయన్తి
 యది. న. అవగచ్ఛేదిత్యవ-గచ్ఛేత్. అశ్వత్థాన్. మయూఖాన్. సప్త. మధ్యమేషాయామితి
 మధ్యమ-ఈషాయామ్. ఉపేతి. హన్యాత్. ఇదమ్. అహమ్. అదిత్యాన్. బర్హామి.
 ఏతి. అముష్యాత్. అముష్యై. విశః. అవగన్తోరిత్యవ-గన్తో. ఇతి. అదిత్యా. ఏవ.
 ఏనమ్. బర్హవీరాఇతిబర్హ-వీరా. విశమ్. అవేతి. గమయన్తి. యది. న. అవగచ్ఛేదిత్యవ-
 గచ్ఛేత్. ఏతమ్. ఏవ. అదిత్యమ్. చరుమ్. నిరితి. వపేత్. ఇధ్యే. అపీతి. మయూఖాన్.
 సమితి. నహ్యాత్. అనపరుద్యమిత్యనప-రుద్యమ్. ఏవ. అవేతి. గచ్ఛతి. అశ్వత్థా.
 భవన్తి. మరుతామ్. వై. ఏతత్. ఓజః. యత్. అశ్వత్థః. ఓజసా. ఏవ. విశమ్. అవేతి.
 గచ్ఛతి. సప్త. భవన్తి. సప్తగణాఇతిసప్త-గణాః. వై. మరుతః. గణశఇతిగణ-శ. ఏవ.
 విశమ్. అవేతి. గచ్ఛతి. ॥౫॥

॥ ధారయద్వతోమరుతోగచ్ఛతివిశమవైతదప్యారశచ ॥౧౧॥

దేవా. వై. మృత్యో. అభిభయః. తే. ప్రణాపతిమితిప్రణా-పతిమ్. ఉపేతి. అరాచన్య

తేభ్యః । ఏతామ్ । ప్రాజాపత్యామితిప్రాజా-పత్యామ్ । శతకృష్ణలామితిశత-కృష్ణలామ్ ।
 నిరితి । అవపత్ । తయా । ఏవ । ఏషు । అమృతమ్ । అదధాత్ । యః । మృత్యోః । దిద్ధీయాత్
 తస్మై । ఏతామ్ । ప్రాజాపత్యామితిప్రాజా-పత్యామ్ । శతకృష్ణలామితిశత-కృష్ణలామ్ । నిరితి
 వపేత్ । ప్రజాపతిమితిప్రజా-పతిమ్ । ఏవ । స్వేన । భాగధేయేనేతిభాగ-ధేయేన । ఉపేతి
 ధావతి । సః । ఏవ । అస్మిన్న్ । ఆయుః । దధాతి । సర్వమ్ । ఆయుః । ఏతి । శతకృష్ణలేతిశత-
 కృష్ణలా । భవతి । శతాయురితిశత-ఆయుః । పురుషః । శతేంద్రియైశ్చశత-ఇంద్రియైః ।
 ఆయుషి । ఏవ । ఇంద్రియే ॥౬॥ ప్రతీతి । తిష్ఠతి । ఘృతే । భవతి । ఆయుః । వై । ఘృతమ్
 అమృతమ్ । హిరణ్యమ్ । ఆయుః । చ । ఏవ । అస్మై । అమృతమ్ । చ । సమీచీతి । దధాతి
 చత్వారిచత్వారితిచత్వారి-చత్వారి । కృష్ణలాని । అవేతి । ద్యతి । చతురవత్స్యేతిచతుః-
 అవత్స్య । ఆప్యై । ఏకదేశ్యక-ధా । బ్రహ్మాడే । ఉపేతి । హరతి । ఏకదేశ్యక-ధా । ఏవ ।
 యజమానే । ఆయుః । దధాతి । అసౌ । ఆదిత్యః । న । వీతి । అరోచత । తస్మై । దేవాః ।
 ప్రాయశ్చిత్తిమ్ । ఐచ్ఛన్న్ । తస్మై । ఏతమ్ । సౌర్యమ్ । చరుమ్ । నిరితి । అవపన్న్ । తేన ।
 ఏవ । అస్మిన్న్ ॥౭॥ రుచమ్ । అదధుః । యః । బ్రహ్మవర్చసకామఇతిబ్రహ్మవర్చస-కామః ।
 స్యాత్ । తస్మై । ఏతమ్ । సౌర్యమ్ । చరుమ్ । నిరితి । వపేత్ । అముమ్ । ఏవ । ఆదిత్యమ్ ।
 స్వేన । భాగధేయేనేతిభాగ-ధేయేన । ఉపేతి । ధావతి । సః । ఏవ । అస్మిన్న్ । బ్రహ్మవర్చసమితి
 బ్రహ్మ-వర్చసమ్ । దధాతి । బ్రహ్మవర్చసీతిబ్రహ్మ-వర్చసీ । ఏవ । భవతి । ఉభయతః । రుక్మా
 భవతః । ఉభయతః । ఏవ । అస్మిన్న్ । రుచమ్ । దధాతి । ప్రయాజేప్రయాజఇతి ప్రయాజే-
 ప్రయాజే । కృష్ణలమ్ । జుహోతి । దిగ్భూఇతిదిక్-భ్యః । ఏవ । అస్మై । బ్రహ్మవర్చసమితి
 బ్రహ్మ-వర్చసమ్ । అవేతి । రున్ధే । ఆగ్నేయమ్ । అప్యైకపాలమిత్యప్యై-కపాలమ్ । నిరితి ।

వస్త్రేకై సావిత్రమ్ । ద్వాదశకపాలమత్తిద్వాదశ-కపాలమ్ । భూష్యే ॥౧౧॥ ద్రుమ్ । యః
 క్రామయేత । హిరణ్యమ్ । విస్త్యేయః । హిరణ్యమ్ । క్షూ । ఉపేత । స్త్రీమ్ । ఇతి । యత్ ।
 ఆగ్నేయః । భవతి । ఆగ్నేయమ్ । వై । హిరణ్యమ్ । యస్య । ఏవ । హిరణ్యమ్ । తేన । ఏవ
 ఏనక్ । విస్తతే । సావిత్రః । భవతి । స్త్రీమ్ । ప్రసూత్యుపసూత్యునవిక్య-ప్రసూత్యుః । ఏవ । ఏనక్ ।
 విస్తతే । భూష్యే । చరుః । భవతి । అస్మామ్ । ఏవ । ఏనక్ । విస్తతే । ఉపేత । ఏనమ్ ।
 హిరణ్యమ్ । నమతి । వీత । వై । ఏవ । ఇన్ద్రియేణ । వీర్యేణ । ఋద్యతే । యః । హిరణ్యమ్
 విస్తతే । ఏతామ్ ॥౧౧॥ ఏవ । నిరత । వస్త్రేకై । హిరణ్యమ్ । ఏతామ్ । న । ఇన్ద్రియేణ । వీర్యేణ
 వీత । ఋద్యతే । ఏతామ్ । ఏవ । నిరత । వస్త్రేకై । యస్య । హిరణ్యమ్ । నశ్యేత్ । యత్ ।
 ఆగ్నేయః । భవతి । ఆగ్నేయమ్ । వై । హిరణ్యమ్ । యస్య । ఏవ । హిరణ్యమ్ । తేన । ఏవ
 ఏనక్ । విస్తతి । సావిత్రః । భవతి । స్త్రీమ్ । ప్రసూత్యుపసూత్యునవిక్య-ప్రసూత్యుః । ఏవ । ఏనక్ ।
 విస్తతి । భూష్యే । చరుః । భవతి । అస్మామ్ । వై । ఏనక్ । స్త్రీమ్ । యత్ । నశ్యతి । అస్మామ్
 ఏవ । ఏనక్ । విస్తతి । ఇన్ద్రియే ॥౧౦॥ త్వష్టా । సోమమ్ । అభీషహీశ్యతి-సహి । అపిబక్ ।
 సః । విష్వక్ష్ణే । వీత । అర్చత్ । సః । ఇన్ద్రియేణ । సోమపీఠేనీతసోమ-పీఠేన । వీత । అర్చత
 సః । యత్ । ఉర్దమ్ । ఉదపమీదిశ్యత్-అపమీత్ । తే । శ్యామాకాః । అభవన్ । సః ।
 ప్రజాపతిమితిప్రజా-పతిమ్ । ఉపేత । అధావత్ । కన్తి । ఏకమ్ । సోమేద్రమ్ । శ్యామాకమ్
 చరుమ్ । నిరత । అవపత్ । తేన । ఏవ । అస్మిన్ । ఇన్ద్రియమ్ । సోమపీఠమితిసోమ-
 పీఠమ్ । అధావత్ । వీత । వై । ఏవ । ఇన్ద్రియేణ । సోమపీఠేనీతసోమ-పీఠేన । ఋద్యతే । యః
 సోమమ్ । పమితి । యః । సోమవామీతసోమ-వామి । స్యాత్ । కన్తి ॥౧౦॥ ఏకమ్ । సోమేద్రమ్
 శ్యామాకమ్ । చరుమ్ । నిరత । వస్త్రేకై । సోమమ్ । తే । ఏవ । ఇన్ద్రియే । తే సేన । శ్యామేనీత

భాగ-ధేయేన | ఉపేతి | ధావతి | తా | ఏవ | అస్మిన్న | ఇన్ద్రియమ్ | సోమపీఠమితిసోమ-
 పీఠమ్ | భవతి | న | ఇన్ద్రియేణ | సోమపీఠనేతిసోమ-పీఠేన | వీతి | ఋధ్యతే | యత్ |
 సౌమ్య | భవతి | సోమపీఠమితిసోమ-పీఠమ్ | ఏవ | అవేతి | రున్తే | యత్ | ఇప్రః | భవతి |
 ఇన్ద్రియమ్ | వై | సోమపీఠఇతిసోమ-పీఠః | ఇన్ద్రియమ్ | ఏవ | సోమపీఠమితిసోమ-
 పీఠమ్ | అవేతి | రున్తే | క్షామాకః | భవతి | ఏషు | వావ | సః | సోమః || ౧౨ || సాజ్జాదితీస-
 త్సాత్ | ఏవ | సోమపీఠమితిసోమ-పీఠమ్ | అవేతి | రున్తే | అగ్నయే | దాత్ర | పురోదాశమ్ |
 తస్యాకపాలమిత్యస్యా-కపాలమ్ | నిరితి | వపేత్ | ఇన్ద్రియ | ప్రదాత్రతిప్ర-దాత్ర |
 పురోదాశమ్ | ఏకాదశకపాలమిత్యేకాదశ-కపాలమ్ | పశుకామతిపశు-కామః | అగ్నిః |
 ఏవ | అస్మై | పశున్ | ప్రజనయతిప్ర-జనయతి | వృద్ధాన్ | ఇప్రః | ప్రేతి | యచ్చతి |
 దధి | మధు | ఘృతమ్ | ఆపః | ధానాః | భవన్తి | ఏతత్ | వై | పశూనామ్ | రూపమ్ | రూపేణ |
 ఏవ | పశున్ | అవేతి | రున్తే | ప్రజృగ్మహీతమితిపశు-గృహీతమ్ | భవతి | పాట్వః | హి |
 పశవః | బహురూపమితిబహు-రూపమ్ | భవతి | బహురూపాఇతిబహు-రూపాః | హి |
 పశవః || ౧౩ || సమృద్ధ్యాఇతిసమ్-ఋద్ధ్యై | ప్రాజాపత్యమితిప్రాజా-పత్యమ్ | భవతి | ప్రాజాపత్యా
 ఇతిప్రాజా-పత్యాః | వై | పశవః | ప్రజాపతిరితిప్రజా-పతిః | ఏవ | అస్మై | పశున్ | ప్రేతి |
 జనయతి | అత్మా | వై | పురుషస్య | మధు | యత్ | మధు | అగ్నై | జహోతి | అత్మానమ్ |
 ఏవ | తత్ | యజమానః | అగ్నై | ప్రేతి | దధాతి | పట్వై | యాజ్ఞానువాక్యేఇతియాజ్ఞా-
 అనువాక్యే | భవతః | పాట్వః | పురుషః | పాట్వః | పశవః | అత్మానమ్ | ఏవ | మృత్యోః |
 విష్కీయేతినిః-క్రియ | పశున్ | అవేతి | రున్తే || ౧౪ || ఇన్ద్రియేన్ స్మిన్ముమ్మావేతామిన్ద్రియా
 తస్మై సోమోబహురూపాహిపశవపవిత్రావారిగింశచ్చ || ౧౫ ||

దేవాః । వై । సత్రమ్ । అసత్రమ్ । ఋద్ధిపరిమితమిత్త్యద్ధి-పరిమితమ్ । యశస్యామాఽతి
 యశః-కామాః । తేషామ్ । సోమమ్ । రాతానమ్ । యశః । అర్చత్ । సః । గ్రిమ్ । ఉదితీ ।
 ఐత్ । తమ్ । అగ్నిమ్ । అసుమ్ । ఉదితీ । ఐత్ । తామ్ । అగ్నిషోమవిత్కృణ్ణి-సోమమ్ । సమితిమ్ ।
 అధవతామ్ । తామ్ । ఇన్ద్రమ్ । యజ్ఞవిభ్రస్థజాతయజ్ఞ-విభ్రస్థమ్ । అసుమ్ । పరితీ । ఐత్ । తామ్ । అబ్రవీత్
 యాజయతమ్ । మామ్ । ఇతి । తస్మై । ఏతామ్ । ఇష్టమ్ । నిరితీ । అవపతామ్ । అగ్నేయమ్
 అష్టాకపాలమిత్యష్టా-కపాలమ్ । ఐన్ద్రమ్ । ఏకాదశకపాలమిత్యేకాదశ-కపాలమ్ । సౌమ్యమ్
 చరుమ్ । తయామ్ । ఏవ । అస్మిన్న్ । తేజః ॥౧౫॥ ఇన్ద్రియమ్ । బ్రహ్మవర్చసమితిబ్రహ్మ-
 వర్చసమ్ । అధతామ్ । యః । యజ్ఞవిభ్రస్థజాతయజ్ఞ-విభ్రస్థమ్ । స్యాత్ । తస్మై । ఏతామ్ ।
 ఇష్టమ్ । నిరితీ । వపేత్ । అగ్నేయమ్ । అష్టాకపాలమిత్యష్టా-కపాలమ్ । ఐన్ద్రమ్ । ఏకాదశకపాల
 మిత్యేకాదశ-కపాలమ్ । సౌమ్యమ్ । చరుమ్ । యత్ । అగ్నేయః । భవతి । తేజః । ఏవ ।
 అస్మిన్న్ । తేన । దధాతి । యత్ । ఐన్ద్రః । భవతి । ఇన్ద్రియమ్ । ఏవ । అస్మిన్న్ । తేన । దధాతి
 యత్ । సౌమ్యః । బ్రహ్మవర్చసమితిబ్రహ్మ-వర్చసమ్ । తేన । అగ్నేయస్య । చ । సౌమ్యస్య ।
 చ । ఐన్ద్రే । సమాక్షేషయేదితిసమ్-అక్షేషయేత్ । తేజః । చ । ఏవ । అస్మిన్న్ । బ్రహ్మవర్చసమితి
 బ్రహ్మ-వర్చసమ్ । చ । సమీచీ । ఇతి ॥౧౬॥ దధాతి । అగ్నిషోమీయమిత్యగ్ని-సోమీయమ్ ।
 ఏకాదశకపాలమిత్యేకాదశ-కపాలమ్ । నిరితీ । వపేత్ । యమ్ । కామః । న । ఉషసమేదిత్యుప-
 సమేత్ । అగ్నేయః । వై । బ్రాహ్మణః । సః । సోమమ్ । పిబతి । స్వామ్ । ఏవ । దేవతామ్
 స్వేన । భాగధేయేనేతిభాగ-ధేయేన । ఉపేతి । ధావతి । సా । ఏవ । ఏనమ్ । కామేన ।
 సమితిమ్ । అర్తయతి । ఉపేతి । ఏనమ్ । కామః । నమతి । అగ్నిషోమీయమిత్యగ్ని-సోమీయమ్
 అష్టాకపాలమిత్యష్టా-కపాలమ్ । నిరితీ । వపేత్ । బ్రహ్మవర్చసకామజాతిబ్రహ్మవర్చస-

కామః । అగ్నిషోమవిత్వగ్నీ-సోమ । ఏవ । స్వేన । భాగధేయేనేతిభాగ-ధేయేన । ఉపేతి ।
 ధావతి । తౌ । ఏవ । అస్మిన్న । బ్రహ్మవర్చసమితిబ్రహ్మ-వర్చసమ్ । ధత్తః । బ్రహ్మవర్చసీతి
 బ్రహ్మ-వర్చసీ । ఏవ ॥౧౧॥ భవతి । యత్ । అప్యైకపాలిత్యప్యై-కపాలః । తేన । అగ్నేయః ।
 యత్ । శ్యామాకుః । తేన । సౌమ్యః । సమృద్ధ్యాఇతిసమ్-ఋద్ధ్యై । సోమాయ । వాజినే ।
 శ్యామాకమ్ । చరుమ్ । నిరితి । వపేత్ । యః । శైవ్యాత్ । విభీయాత్ । రేతః । హి । వై ।
 ఏతస్మాత్ । వాజినమ్ । అపక్రామతీత్యప-క్రామతి । అథ । ఏషః । శైవ్యాత్ । విభాయ ।
 సోమమ్ । ఏవ । వాజినమ్ । స్వేన । భాగధేయేనేతిభాగ-ధేయేన । ఉపేతి । ధావతి । సః ।
 ఏవ । అస్మిన్న । రేతః । వాజినమ్ । దధాతి । న । క్షీణః । భవతి ॥ బ్రాహ్మణస్సత్యమితిబ్రాహ్మణ-
 పత్యమ్ । ఏకాదశకపాలమిత్యేకాదశ-కపాలమ్ । నిరితి । వపేత్ । గ్రామకామఇతిగ్రామ-
 కామః ॥౧౨॥ బ్రాహ్మణః । పతిమ్ । ఏవ । స్వేన । భాగధేయేనేతిభాగ-ధేయేన । ఉపేతి ।
 ధావతి । సః । ఏవ । అస్మై । సజాతానితిన-జాతాన్ । ప్రేతి । యచ్ఛతి । గ్రామీ । ఏవ ।
 భవతి । గణవతీఇతిగణ-వతీ । యాజ్ఞానువాక్యేఇతియాజ్ఞా-అనువాక్యే । భవతః । సజాతైరితి
 స-జాతైః । ఏవ । ఏనమ్ । గణవన్తమితి గణ-వన్తమ్ । కరోతి । ఏతామ్ । ఏవ । నిరితి ।
 వపేత్ । యః । కామయేత । బ్రహ్మాన్న । విశమ్ । వీతి । నాశయేయమ్ । ఇతి । మారుతీఇతి
 యాజ్ఞానువాక్యేఇతియాజ్ఞా-అనువాక్యే । కుర్యాత్ । బ్రహ్మాన్న । ఏవ । విశమ్ । వీతి ।
 నాశయతి ॥౧౩॥ ॥ తేజస్సమీచీబ్రహ్మవర్చస్యేవగ్రామకామస్త్రిచత్వారిగ్ంశచ్చ ॥౩॥

అర్చష్టే । చరుమ్ । నిరితి । వపేత్ । సువర్గకామఇతిసువర్గ-కామః । అసౌ । వై । అదిత్యా
 అర్చమా । అర్చమణిమ్ । ఏవ । స్వేన । భాగధేయేనేతిభాగ-ధేయేన । ఉపేతి । ధావతి ।
 సః । ఏవ । ఏనమ్ । సువర్గమితిసువః-గమ్ । లోకమ్ । గమయతి । అర్చష్టే । చరుమ్ । నిరితి

వపేత్ యః క్రామయేత దాసకామాఇతిదాస-క్రామాః మే ప్రజాఇతిప్ర-జాః స్వస్య
 ఇతి అసౌ వై అదిత్యః అర్చమా యః ఖటు వై దదాతి సః అర్చమా అర్చమడిమ్
 ఏవ స్వేన భాగధేయేనేతిభాగ-ధేయేన ఉపేతి ధావతి సః ఏవ ॥౨౦॥ అస్మై దాసకామా
 ఇతిదాస-క్రామాః ప్రజాఇతిప్ర-జాః కరోతి దాసకామాఇతిదాస-క్రామాః అస్మై
 ప్రజాఇతిప్ర-జాః భవన్తి అర్చమ్మ చరుమ్ నిరితి వపేత్ యః క్రామయేత స్వస్తి
 ఇనతామ్ ఇయామ్ ఇతి అసౌ వై అదిత్యః అర్చమా అర్చమడిమ్ ఏవ స్వేన
 భాగధేయేనేతిభాగ-ధేయేన ఉపేతి ధావతి సః ఏవ ఏనమ్ తత్ గమయతి యత్ర
 ఉమిషతి ఇష్టః వై దేవానామ్ అనుజావరఇత్యాను-జావరః ఆసీత్ సః ప్రజాపతిమితి
 ప్రజా-పతిమ్ ఉపేతి అధావత్ తస్మై ఏతమ్ ఇప్రమ్ అనుషూకమిత్యాను-సూకమ్
 ఏకాదశకపాలమిత్యేకాదశ-కపాలమ్ నిరితి ॥౨౧॥ అవపత్ తేన ఏవ ఏనమ్ అగ్రమ్
 దేవతానామ్ పరీతి అనయత్ బుధ్నవతీఇతిబుధ్న-వతీ అగ్రవతీఇత్యగ్ర-వతీ
 యాజ్ఞానువాక్యేఇతియాజ్ఞా-అనువాక్యే అకరోత్ బుధ్నాత్ ఏవ ఏనమ్ అగ్రమ్
 పరీతి అనయత్ యః రాజన్యః అనుజావరఇత్యాను-జావరః స్యాత్ తస్మై ఏతమ్
 ఇప్రమ్ అనుషూకమిత్యాను-సూకమ్ ఏకాదశకపాలమిత్యేకాదశ-కపాలమ్ నిరితి
 వపేత్ ఇష్టమ్ ఏవ స్వేన భాగధేయేనేతిభాగ-ధేయేన ఉపేతి ధావతి సః ఏవ
 ఏనమ్ అగ్రమ్ సమానానామ్ పరీతి నయతి బుధ్నవతీఇతిబుధ్న-వతీ అగ్రవతీఇత్యగ్ర-
 వతీ యాజ్ఞానువాక్యేఇతియాజ్ఞా-అనువాక్యే భవతు బుధ్నాత్ ఏవ ఏనమ్ అగ్రమ్ ॥౨౨॥
 పరీతి నయతి అనుషూకఇత్యాను-సూకః భవతి ఏషా హి ఏతస్య దేవతా యః
 అనుజావరఇత్యాను-జావరః సమృద్ధ్యాఇతినమ్ ఋద్ధ్యై యః బ్రాహ్మణః అనుజావర

అత్యును-జాత్యును । స్వాతి । తస్మై । పితమి । భార్యపాస్తుత్యమ్ । అనుపూకమిత్యను-సూకమ్
 చరుమ్ । నిరితి । త్రప్తే । త్వాస్మాస్తుతీమ్ । ఏవ । స్వేస । భాగధేయనేతిభాగ-ధేయస । ఉపేతి
 భావతి । సః । ఏవ । ఏవప్తి । అగ్రేమ్ । సమావాసామ్ । పరీతి । నయతి । ఐర్ష్యపతీతిఐర్ష్య-
 పతీ । అగ్రపతీఐర్ష్యగ-పతీ । యాత్యునువాక్యేతియాత్య-అనువాక్యే । భవతుః । ఐర్ష్యాత్
 ఏవ । ఏనమ్ । అగ్రేమ్ । పరీతి । నయతి । అనుపూకఅత్యను-సూకః । భవతి । ఏషా ।
 షా । ఏతస్యే । దేవతా । యః । అనుజావరఅత్యను-జావరః । సమ్యక్యైతిసమ్-ఐర్ష్యై ॥౨౩॥

॥ ఏవనిదగ్రపేతస్యచత్వారి చ ॥౪॥

ప్రజాపితేరితిప్రజా-పితే । త్రయన్రిగంకదితిత్రయః-త్రిగంశక్ । దుహితరుః । అసన్న్య
 తా । సోమాయ । రాత్రి । అదదాత్ । తాసామ్ । రోహిణీమ్ । ఉపేతి । ఐత్ । తాః । ఈర్ష్యస్తా
 పునః । అగచ్ఛన్తి । తాః । అన్వితీ । ఐత్ । తాః । పునః । అయాచత । తాః । అస్మై । న । పునః ।
 అదదాత్ । సః । అబ్రవీత్ । ఋతమ్ । అమీష్ట । యథా । సమావచ్చతిసమావత్-తః ।
 ఉపైష్యామీత్కవ-పైష్యామి । అథ । తే । పునః । ద్రాస్యామి । ఇతి । సః । ఋతమ్ । అమీత్
 తాః । అస్మై । పునః । అదదాత్ । తాసామ్ । రోహిణీమ్ । ఏవ । ఉపేతి ॥౨౪॥ ఐత్ । తమ
 యక్ష్యః । అర్చత్ । రాజాసమ్ । యక్ష్యః । ఆరత్ । ఇతి । తత్ । రాజయక్ష్మస్యేతిరాజ-
 యక్ష్మస్య । జన్మ । యత్ । పాపీయాన్ । అభవత్ । తత్ । పాపయక్ష్మస్యేతిపాప-యక్ష్మస్య
 యత్ । జాయాభ్య । అచిన్తత్ । తత్ । జాయస్యస్య । యః । ఏవమ్ । ఏతేషామ్ । యక్షాదామ్
 జన్మ । వేద । న । ఏనమ్ । ఏతే । యక్ష్యః । విన్తన్తి । సః । ఏతాః । ఏవ । నమస్యన్తి । ఉపేతి
 అధాపత్ । తాః । అబ్రవన్తి । పరీమ్ । పృతామహై । సమావచ్చతిసమావత్-తః । ఏవ
 నః । ఉపేతి । అయః । ఇతి । తస్మై । ఏతమ్ ॥౨౫॥ ఆదిత్యమ్ । చరుమ్ । నిరితి । అచచ్ఛన్తి కేవ

ఏవ | ఏనమ్ | ప్రాపాత్ | ప్రామాత్ | అముల్పన్న్ | యః | ప్రాపయత్త్వగృహీతః | పాపయత్త్వ-
 గృహీతః | స్యాత్ | తస్మై | ఏతమ్ | అదిత్యమ్ | చరుమ్ | నిరితి | వపేత్ | అదిత్యాన్ | ఏష
 స్వేన | భాగధేయనేతిభాగ-ధేయన | ఉపేతి | ధావతి | తే | ఏవ | ఏనమ్ | ప్రాపాత్ | ప్రామాత్ |
 ముల్పన్న్ | అమావాస్యాయామిత్యమా-వాస్యాయామ్ | నిరితి | వపేత్ | అముమ్ | ఏష
 ఏనమ్ | అప్యాయమానమిత్యా-ప్యాయమానమ్ | అసు | ఏతి | ప్రియాయతి | సప్తానవతి
 నవః-నవః | భవతి | జాయమానః | ఇతి | పురోసువాక్యేతిపురా-అసువాక్యా | భవతి |
 అయుః | ఏవ | అస్మిన్న్ | తయా | దధాతి | యమ్ | అదిత్యా | అగ్ంతుమ్ | అప్యాయయన్తి
 త్యా-ప్యాయయన్తి | ఇతి | యాజ్ఞా | ఏతి | ఏవ | ఏనమ్ | ఏతయా | ప్రియాయతి || ౨౬ ||

|| ఏషా పైతమస్మిన్ప్రయోదశ చ || ౧ ||

ప్రజాపతిరితిప్రజా-పతిః | దేవేభ్యః | అన్నాద్యమిత్యన్న-అద్యమ్ | వ్యాదిశ్చదితి-అదిశః
 సః | అబ్రవీత్ | యత్ | ఇమాన్ | లోకాన్ | అభీతి | అతిరిచ్యాతాఇత్యతి-రిచ్ఛాతై | తత్
 మమ | అసత్ | ఇతి | తత్ | ఇమాన్ | లోకాన్ | అభి | అతీతి | అరిచ్ఛత | ఇన్ద్రమ్ | రాజానమ్
 ఇన్ద్రమ్ | అధిరాజమిత్యధి-రాజమ్ | ఇన్ద్రమ్ | స్వరాజానమితిస్వ-రాజానమ్ | తతః | వై |
 సః | ఇమాన్ | లోకాన్ | శ్రేధా | అదుహత్ | తత్ | త్రిధాతోరితిత్రి-ధాతోః | త్రిధాతుత్వమితి
 త్రిధాతు-త్వమ్ | యమ్ | కామయేత | అన్నాదఇత్యన్న-అదః | స్యాత్ | ఇతి | తస్మై |
 ఏతమ్ | త్రిధాతుమితిత్రి-ధాతుమ్ | నిరితి | వపేత్ | ఇన్ద్రాయ | రాజ్ఞే | పురోదాశమ్ || ౨౭ ||
 ఏకాదశకపాలమిత్యేకాదశ-కపాలమ్ | ఇన్ద్రాయ | అధిరాజాయేత్యధి-రాజాయ | ఇన్ద్రాయ
 స్వరాజ్ఞాఇతిస్వ-రాజ్ఞే | అయమ్ | వై | ఇన్ద్రః | రాజా | అయమ్ | ఇన్ద్రః | అధిరాజ ఇత్యధి-
 రాజా | అసౌ | ఇన్ద్రః | స్వరాజితిస్వ-రాజే | ఇమాన్ | ఏవ | లోకాన్ | స్వేన | భాగధేయనేతి

భాగ-ధేయేన । ఉపేతి । ధావతి । తే । ఏవ । అన్యై । అస్మిమ్ । ప్రేతి । యచ్ఛన్తి । అన్యైద
 ఇత్యన్న-అదః । ఏవ । భవతి । యథా । వచ్చేన । ప్రక్లామ్ । గామ్ । దుహే । ఏవమ్ । ఏవ
 ఇమాన్ । లోకాన్ । ప్రక్లాన్ । కామమ్ । అన్యైద్యమిత్కన్న-అద్యమ్ । దుహే । ఉక్తానేష్యిత్క
 తానేషు । కపాలేషు । అధీతి । శ్రయతి । అయాతయామత్పాయేత్యయాతయామ-త్వాయు ।
 త్రయః । పురోదాశాః । భవన్తి । త్రయః । ఇమే । లోకాః । ఏషామ్ । లోకానామ్ । అష్టే ।
 ఉత్తరఉత్తరఇత్యుత్తరః-ఉత్తరః । జ్ఞాయాన్ । భవతి । ఏవమ్ । ఇవ । హి । ఇమే । లోకాః । సమృద్ధ్యా
 ఇతిసమ్-ఋద్ధ్యై । సర్వేషామ్ । అభిగమయన్తిత్కలి-గమయన్తి । అవేతి । ద్యతి । అసమృతార్థ
 మిత్కచమ్బుట్-కారమ్ । వ్యత్యాసమితివి-అత్యాసేమ్ । అన్వితీ । అహ । అసీర్వాహాయేత్యసీ-
 దాహాయ ॥౨౦౧॥ పురోదాశస్త్రయష్షద్విగోంశతిశ్చ ॥౬॥

దేవాసురాఇతిదేవ-అసురాః । సంయత్యాఇతిసమ్-యత్యాః । అసన్న్ । తాన్ । దేవాన్ ।
 అసురాః । అజయన్న్ । తే । దేవాః । పరాజిగ్యానాఇతిపరా-జిగ్యానాః । అసురాణామ్ । వైశ్యమ్ ।
 ఉపేతి । ఆయన్న్ । తేభ్యః । ఇన్ద్రియమ్ । వీర్యమ్ । అపేతి । అక్రామత్ । తత్ । ఇన్ద్రః । అచాయత్
 తత్ । అసు । అపేతి । అక్రామత్ । తత్ । అవరుధమిత్కవ-రుధమ్ । న । అశక్తోత్ । తత్
 అస్మాత్ । అభ్యర్థఇత్యభి-అర్థః । అచరత్ । సః । ప్రజాపతిమితిప్రజా-పతిమ్ । ఉపేతి ।
 అధావత్ । తమ్ । ఏతయా । సర్వపుష్టయేతిసర్వ-పుష్టయా । అయాజయత్ । తయా । ఏవ
 అస్మిన్న్ । ఇన్ద్రియమ్ । వీర్యమ్ । అదధాత్ । యః । ఇన్ద్రియకామఇతిన్ద్రియ-కామః ॥౨౦౨॥
 వీర్యకామఇతివీర్య-కామః । స్యాత్ । తమ్ । ఏతయా । సర్వపుష్టయేతిసర్వ-పుష్టయా ।
 యాజయత్ । ఏతాః । ఏవ । దేవతాః । స్వేన । భాగధేయేనేతిభాగ-ధేయేన । ఉపేతి । ధావతి
 తా । ఏవ । అస్మిన్న్ । ఇన్ద్రియమ్ । వీర్యమ్ । దధతి । యత్ । ఇన్ద్రియ । రాభవరామేతి

రాధమ్-కరాయుః | నిర్వృత్తినిః-వవతి | యత్-ఏవ | అగ్నేః | తేజః | తత్ | ఏవ | అవేతి |
 రున్దే | యత్ | ఇన్ద్రాయుః | తారహితాయుః | యత్ | ఏవ | ఇన్ద్రస్య | తేజః | తత్ | ఏవ |
 అవేతి | రున్దే | యత్ | ఇన్ద్రాయుః | వైరూపాయుః | యత్ | ఏవ | సవితుః | తేజః | తత్ ||౨౦||
 ఏవ | అవేతి | రున్దే | యత్ | ఇన్ద్రాయుః | వైరాజాయుః | యత్ | ఏవ | ధాతుః | తేజః | తత్ |
 ఏవ | అవేతి | రున్దే | యత్ | ఇన్ద్రాయుః | శాక్వరాయుః | యత్ | ఏవ | మరుతామ్ | తేజః |
 తత్ | ఏవ | అవేతి | రున్దే | యత్ | ఇన్ద్రాయుః | రైవతాయుః | యత్ | ఏవ | బృహస్పతేః |
 తేజః | తత్ | ఏవ | అవేతి | రున్దే | ఏతావన్తి | వై | తేజాగంసి | తానీ | ఏవ | అవేతి | రున్దే
 ఉత్తామ్యేత్యుత్-తానేషు | కపాలేషు | అధీతి | క్రయతి | అయాతయామత్వాయేత్యయాతయా
 మ-త్వాయుః | ద్వాదశకపాలఇతిద్వాదశ-కపాలః | పురోదాతుః ||౨౧|| భవతి | వైశ్వాదేవత్వా
 యేతివైశ్వాదేవ-త్వాయుః | సమస్తమితీసమ్-అస్తమ్ | పర్యవద్యతీతిపరి-అపద్యతి | సమస్తమితీ
 సమ్-అస్తమ్ | ఏవ | ఇన్ద్రియమ్ | వీర్యమ్ | యజమానే | దధాతి | వ్యత్యాసమితీవి-అత్యాసమ్ |
 అన్వితీ | అహా | అనిర్దాహోయేత్యనిః-దాహాయుః | అశ్వః | ఋషభః | వృష్టిః | బస్తః | సా |
 దక్షిణా | వృషత్వాయేతివృష-త్వాయుః | ఏతయా | ఏవ | యజేత | అభికస్యమానఇత్యభి-
 కస్యమానః | ఏతాః | చ | ఇత్ | వై | అస్య | దేవతాః | అన్నమ్ | అదన్తి | అదన్తి | ఉ | ఏవ |
 అస్య | మనుష్యాః ||౨౨|| ఇన్ద్రియకామస్సవితుస్తేజస్తత్పురోదాశోఽప్యైత్రిగంకచు ||౨౩||

రజనః | వై | కౌడేయః | క్రతుజితమితీక్రతు-జితమ్ | జాసకిమ్ | చక్షుర్వస్యమితీచక్షుః-
 వస్యమ్ | అయాత్ | తస్మి | ఏతామ్ | ఇష్టిమ్ | నిరితి | అవవత్ | అగ్నయే | ప్రాజస్వతే |
 పురోదాశమ్ | అప్యైకపాలమిత్యప్యై-కపాలమ్ | సౌర్యమ్ | చరుమ్ | అగ్నయే | ప్రాజస్వతే |
 పురోదాశమ్ | అప్యైకపాలమిత్యప్యై-కపాలమ్ | తయా | ఏవ | అస్మిన్ | చక్షుః | అదదాత్

యః । చక్షుష్వామతిచక్షుః-కామః । స్యాత్ । తస్మై । ఏతామ్ । ష్యేమి । నిసిత । భవతి
 అగ్నయే । ప్రాజస్వతే । పురోదాశమ్ । అప్యకపాలమిత్త్యప్య-కపాలమ్ । నిర్భయే । భ్రమి
 అగ్నయే । ప్రాజస్వతే । పురోదాశమ్ । అప్యకపాలమిత్త్యప్య-కపాలమ్ । అగ్నే । ధై । చక్షుషా
 మనుష్యాః । వీతి ॥౩౩॥ పశ్యన్తి । సూర్యస్య । దేవాః । అగ్నిమ్ । ధృ । ఏవ । సూర్యేమ్ । ధృ ।
 స్వేస । భాగధేయనేతిభాగ-ధేయన । ఉపేతి । ధావతి । తా । ఏవ । అగ్నేన్తి । చక్షుః । భ్రమ
 చక్షుష్వాన్ । ఏవ । భవతి । యత్ । అగ్నేయో । భవతః । చక్షుషీతి । ఏవ । అగ్నేన్తి । తా
 ప్రతీతి । దధాతి । యత్ । సౌర్యః । నాసీకామ్ । తేస । అభితః । నిర్భయే । అగ్నేయో ।
 భవతః । తస్మాత్ । అభితః । నాసీకామ్ । చక్షుషీతి । తస్మాత్ । నాసీకయా । చక్షుషీతి ।
 విద్యతేఇతివి-ద్యతే । సమానీ ఇతి । యాత్యానువాక్యేతియాత్యా-అనువాక్యే । భ్రమన్తి ।
 సమానమ్ । హి । చక్షుః । సమృద్ధ్యాఇతిసమ్-ఋద్ధ్యై । ఉదితి । ఉ । త్యమ్ । జాతనేదుమితి
 జాత-వేదసమ్ । సప్త । త్వా । హరితః । రథే । చిత్రమ్ । దేవాసామ్ । ఉదితి । అగాత్ ।
 అనీకమ్ । ఇతి । విడాన్ । ప్రేతి । యచ్చతి । చక్షుః । ఏవ । అస్త్రై । ప్రేతి । యచ్చతి । యత్
 ఏవ । తస్య । తత్ ॥౩౪॥ విహ్యప్యావిగ్ంశతిశ్చ ॥౧॥

ద్రువః । అసి । ద్రువః । అహమ్ । సజాతేష్వితి స-జాతేషు । భూయాసమ్ । ధీరః ।
 చేతా । వసువిదితివసు-విత్ । ద్రువః । అసి । ద్రువః । అహమ్ । సజాతేష్వితిస-జాతేషు
 భూయాసమ్ । ఉగ్రః । చేతా । వసువిదితివసు-విత్ । ద్రువః । అసి । ద్రువః । అహమ్
 సజాతేష్వితిస-జాతేషు । భూయాసమ్ । అభిభూరిత్యభి-భూః । చేతా । వసువిదితివసు-
 విత్ । అమనమిత్యా-మనమ్ । అసి । అమనస్యేత్యా-మనస్య । దేవాః । యే । సజాతాఇతిస-
 జాతాః । కుమారాః । సమనసైతిస-మనసైః । తాన్ । అహమ్ । ఇమయే । వ్వాదా । తే ।

మామ్ । కామయన్తామ్ । హృదా । తాన్ । మే । ఆమనసస్యైత్యా-మనస్సు । కృద్ధి । స్వాహా
 ఆమనమిత్యా-మనమ్ । అస్తి ॥౩౭॥ ఆమనస్యైత్యా-మనస్సు । దేవ్యాః । యాః । స్త్రియః ।
 సమనసత్తిస-మనస్సు । తాః । అహమ్ । కామయే । హృదా । తాః । మామ్ । కామయన్తామ్
 హృదా । తాః । మే । ఆమనసస్యైత్యా-మనస్సు । కృద్ధి । స్వాహా । వైశ్వాదేవీమితీవైశ్వా-దేవీమ్
 సాఙ్గవాచీమితీసామ్-గ్రహాచీమ్ । నిరితి । వచన్తి । గ్రామకామయన్తి-గ్రామ-కామః । వైశ్వాదేవా
 ఇతివైశ్వా-దేవ్యాః । వై । సజ్జాతాఇతిస-జ్జాతాః । విశ్వానీ । ఏవ । దేవాన్ । సిస్స । భాగదేయనేతి
 భాగ-ధేయేన । ఉపేతి । ధావతి । తే । ఏవ । అస్మై । సజ్జాతానితీ స-జ్జాతాన్ । ప్రేతి ।
 యచ్చన్తి । గ్రామీ । ఏవ । భవతి । సాఙ్గవాచీమితీసామ్-గ్రహాచీమ్ । భవతి । మనోగ్రహణమితీ
 మనః-గ్రహణమ్ । వై । సజ్గవాణమితీసామ్-గ్రహణమ్ । మనః । ఏవ । సజ్జాతానామితీ
 స-జ్జాతానామ్ ॥౩౮॥ గృష్ణాతి । ధ్రువః । అస్తి । ధ్రువః । అహమ్ । సజ్జాతేష్వితిస-జ్జాతేషు
 భూయాసమ్ । ఇతి । పరిధీనితీపరి-ధీన్ । పరితి । దధాతి । ఆశిషమిత్యా-శిషమ్ । ఏవ
 ఏతామ్ । ఏతి । శాస్తే । అథో ఇతి । ఏతత్ । ఏవ । సర్వమ్ । సజ్జాతేష్వితి స-జ్జాతేషు । అధీతి
 భవతి । యస్య । ఏవమ్ । విదుషః । ఏతే । పరిధయైతిపరి-ధయః । పరిధీయన్తైతి పరి-
 ధీయన్తే । ఆమనమిత్యా-మనమ్ । అస్తి । ఆమనస్యైత్యా-మనస్సు । దేవ్యాః । ఇతి । త్రిసః ।
 ఆహుతీరిత్యా-హుతీః । జాహోతి । ఏతావన్తః । వై । సజ్జాతాఇతిస-జ్జాతాః । యే । మహాన్తః
 యే । క్షుల్లకాః । యాః । స్త్రియః । తాన్ । ఏవ । అవేతి । రున్తే । తే । ఏనమ్ । అపరుద్ధా ఇత్యవ-
 రుద్ధా । ఉపేతి । తిష్ఠన్తే ॥౩౯॥ స్వాహా ॥ మనమసిసజ్జాతానాగోరున్తేపచ్చవ ॥౪౦॥

యత్ । నపమ్ । ఐత్ । తత్ । నపనీతమితిసవ-నీతమ్ । అభవత్ । యత్ । అసర్వమ్
 తత్ । స్త్రియః । అభవత్ । యత్ । అధ్రియత । తత్ । ఘృతమ్ । అభవత్ । అశ్వినోః । ప్రాణఇతి

ప్ర-అనుః । అసి । తస్య । తే । దత్తామ్ । యయోః । ప్రాణఇతిప్ర-అనుః । అసి । స్వాహా ।
 ఇంద్రస్య । ప్రాణఇతిప్ర-అనుః । అసి । తస్య । తే । దదాతు । యస్య । ప్రాణఇతిప్ర-అనుః । అసి
 స్వాహా । మిత్రావరుణయోరితిమిత్రా-వరుణయోః । ప్రాణఇతిప్ర-అనుః । అసి । తస్య । తే
 దత్తామ్ । యయోః । ప్రాణఇతిప్ర-అనుః । అసి । స్వాహా । విశ్వేషామ్ । దేవానామ్ । ప్రాణఇతి
 ప్ర-అనుః । అసి ॥౩౫॥ తస్య । తే । దదతు । యేషామ్ । ప్రాణఇతిప్ర-అనుః । అసి । స్వాహా
 పృతస్య । ధారామ్ । అమృతస్య । వస్వామ్ । ఇంద్రేణ । దత్తామ్ । ప్రయతామితిప్ర-యతామ్
 మరుద్భిరితిమరుత్-భిః ॥ తత్ । త్వా । విష్ణుః । పరీతి । అపశ్యత్ । తత్ । త్వా । ఇదా । గమి
 ఐరయత్ ॥ పావమానేన । త్వా । సోమేన । గాయత్రస్య । వర్తన్యా । ఉపాగ్ంకోరిత్యుప-
 అగ్ంకోః । వీర్యేణ । దేవః । త్వా । సవితా । ఉదితి । సృజతు । జీవాతవే । జీవనస్యాయే ।
 బృహద్రథస్తరయోరితిబృహత్-రథస్తరయోః । త్వా । సోమేన । త్రిష్టభః । వర్తన్యా ।
 శుక్రస్య । వీర్యేణ । దేవః । త్వా । సవితా । ఉదితి ॥౩౯॥ సృజతు । జీవాతవే । జీవనస్యాయే
 అగ్నేః । త్వా । మాత్రయా । జగత్వే । వర్తన్యా । అగ్రయణస్య । వీర్యేణ । దేవః । త్వా । సవితా
 ఉదితి । సృజతు । జీవాతవే । జీవనస్యాయే । ఇమమ్ । అగ్నే । ఆయుషే । వర్చసే । కృధి ।
 ప్రియమ్ । రేతః । వరుణ । సోమ । రాజన్ ॥ మాతా । ఇవ । అస్త్రే । అదితే । శర్మ । యచ్చ
 విశ్వే । దేవాః । జరదష్టిరితిజరత్-అష్టే । యథా । అసత్ ॥ అగ్నిః । ఆయుష్మాన్ । సః । వనస్పతి
 భిరితివనస్పతి-భిః । ఆయుష్మాన్ । తేన । త్వా । ఆయుషా । ఆయుష్మన్ ॥ కరోమి । సోమః ।
 ఆయుష్మాన్ । సః । ఓషధీభిరిత్యోషధి-భిః । యజ్ఞః । ఆయుష్మాన్ । సః । దక్షిణాభిః । బ్రహ్మ
 ఆయుష్మత్ । తత్ ॥ బ్రాహ్మణైః । ఆయుష్మత్ । దేవాః । ఆయుష్మన్ ॥ తే । అమృతేన । పితరేణ
 ఆయుష్మన్ ॥ తే । స్వధయేతిస్వ-ధయా । ఆయుష్మన్ ॥ తేన । త్వా । ఆయుషా । ఆయుష్మన్ ॥

కరోమి ||౧౦|| విశ్వేషాన్వేవానామ్రూదోఽసిత్తిప్యథో వర్తన్యాకుక్రస్యవీర్యేణదేవస్త్వాసవితో-
 ధోమఃఅయుష్మాన్పుష్పవిగంకతిశ్చ ||౧౦||

అగ్నిమ్ | వై | ఏతస్య | శరీరమ్ | గచ్ఛతి | సోమమ్ | రసః | వరుణః | ఏనమ్ | వరుణప్రాశే
 నతి వరుణ-ప్రాశేన | గృహ్లాతి | సరస్వతీమ్ | వాక్ | అగ్నావిష్టాఇత్యగ్నా-విష్టా | అత్థా
 యస్య | డ్యోక్ | అమయతి | యః | డ్యోగామయావీతిడ్యోక్-అమయావీ | స్యాత్ | యః |
 వా | కామయేత | సర్వమ్ | అయుః | ఇయామ్ | ఇతి | తస్మై | ఏతామ్ | ఇష్టీమ్ | నిరితి |
 వషేత్ | అగ్నేయమ్ | అప్యకపాలమిత్త్యప్య-కపాలమ్ | సౌమ్యమ్ | చరుమ్ | వారుణమ్ |
 రశేకపాలమితిరశే-కపాలమ్ | సారస్వతమ్ | చరుమ్ | అగ్నావైష్టవమిత్యా-వైష్టవమ్ |
 ఏకారశకపాలమిత్యేకారశ-కపాలమ్ | అగ్నేః | ఏవ | అస్య | శరీరమ్ | నిష్ప్రణాతీతినః-
 క్షీడాతి | సోమాత్ | రసమ్ ||౧౧|| వారుణేన | ఏవ | ఏనమ్ | వరుణప్రాశాదితివరుణ-
 ప్రాశాత్ | ముచ్చాతి | సారస్వతేన | వాచమ్ | దదాతి | అగ్నిః | సర్వాః | దేవతాః | విష్టః |
 యజ్ఞః | దేవతాభిః | చ | ఏవ | ఏనమ్ | యజ్ఞేన | చ | భిషజ్యతి | ఉత | యది | ఇతాసురి
 క్షీక-అహః | ధవతి | జీవతి | ఏవ | యత్ | నవమ్ | ఐత్ | తత్ | నవనీకమితి నవ-నీకమ్ |
 అభవత్ | ఇతి | అజ్యమ్ | అవేతి | ఈక్షతే | రూపమ్ | ఏవ | అస్య | ఏతత్ | మహిమాసమ్ |
 వ్యారష్టజతీవి-అచష్టే | అశ్వినోః | ప్రాణఇతిప్ర-అనః | అసి | ఇతి | అహ | అశ్వినో | వై |
 దేవానామ్ ||౧౨|| భిషజో | తాభ్యమ్ | ఏవ | అస్మై | భేషజమ్ | కరోతి | ఇప్రస్య | ప్రాణఇతి
 ప్ర-అనః | అసి | ఇతి | అహ | ఇన్ద్రియమ్ | ఏవ | అస్మిన్ | ఏతేన | దదాతి | మిత్రావరుణ
 యోరితి మిత్రా-వరుణయోః | ప్రాణ ఇతి ప్ర-అనః | అసి | ఇతి | అహ | ప్రాణాపానావీతి
 ప్రాణ-అపానో | ఏవ | అస్మిన్ | ఏతేన | దదాతి | విశ్వేషామ్ | దేవానామ్ | ప్రాణఇతిప్ర-

అనుః | అసి | ఇతి | అహ | చీర్యమ్ | ఏవ | అస్మిన్న | ఏతేన | దధాతి | ఘృతస్య | ధారామీ
అమృతస్య | హస్తామ్ | ఇతి | అహ | యథాయజురితియథా-యజుః | ఏవ | ఏతత్ |
ప్రాచమనానేన | త్వా | స్తోమేన | ఇతి || ౪౩ || అహ | ప్రాణమితిప్ర-అనమ్ | ఏవ | అస్మిన్న |
ఏతేన | దధాతి | బృహద్రథస్తరయోరితిబృహత్-రథస్తరయోః | త్వా | స్తోమేన | ఇతి | అహ
ఓజః | ఏవ | అస్మిన్న | ఏతేన | దధాతి | అగ్నే | త్వా | మాత్రయా | ఇతి | అహ | అత్యాసమ్
ఏవ | అస్మిన్న | ఏతేన | దధాతి | ఋత్విజః | పరీతి | అహః | యాపన్తః | ఏవ | ఋత్విజః
తే | ఏనమ్ | భిషజ్యన్తి | బ్రహ్మణః | హస్తామ్ | అన్వారభ్యేత్యను-అరభ్య | పరీతి | అహః |
ఏకదేశ్యక - ధా | ఏవ | యజమానే | ఆయుః | దధతి | యత్ | ఏవ | తస్య | తత్ |
హిరణ్యాత్ || ౪౪ || ఘృతమ్ | నిరితి | ప్రిణతి | ఆయుః | వై | ఘృతమ్ | అమృతమ్ | హిరణ్యమ్
అమృతాత్ | ఏవ | ఆయుః | నిరితి | ప్రిణతి | శతమానమితిశత-మానమ్ | భవతి | శతాయురితి
శత-ఆయుః | పురుషః | శతేంద్రియైతిశత-ఇంద్రియః | ఆయుషి | ఏవ | ఇంద్రియే | ప్రతీతి
తిష్ఠతి | ఆధో | ఇతి | ఖలు | యాపతిః | సమాః | ఏప్యన్ | మన్యేత | తావన్మానమితితావత్-
మానమ్ | స్యాత్ | సమృద్ధ్యాఇతిసమ్-ఋద్ధ్యై | ఇమమ్ | అగ్నే | ఆయుషే | వర్చసే | కృధి
ఇతి | అహ | ఆయుః | ఏవ | అస్మిన్న | వర్చః | దధాతి | విశ్వే | దేవాః | జరదష్టిరితిజరత్-
అష్టిః | యథా | అసత్ | ఇతి | అహ | జరదష్టిమితిజరత్-అష్టిమ్ | ఏవ | ఏనమ్ | కరోతి
అగ్నిః | ఆయుష్మాన్ | ఇతి | హస్తామ్ | గ్రహ్లాతి | ఏతే | వై | దేవాః | ఆయుష్మన్తః | తే | ఏవ
అస్మిన్న | ఆయుః | దధతి | సర్వమ్ | ఆయుః | ఏతి || ౪౫ || రసన్దేవానాగ్నింస్తోమేనేతి
హిరణ్యాదసదతిద్వావిగ్ంశతిశ్చ || ౧౧ ||

ప్రాణాపతిరితిప్రాణా-పతిః | వరుణాయ | అశ్వమ్ | అనయత్ | సః | స్వామ్ | దేవతామ్

అర్చత్ | సః | పరీతి | అదీర్చత | సః | ఏతమ్ | వారుణమ్ | చతుష్పాల్మితిచతుః - కపాలమ్ |
 అపశ్యత్ | తమ్ | నిరితి | అవపత్ | తతః | వై | సః | వరుణపాశాదితివరుణ-పాశాత్ |
 అముచ్యత | వరుణః | వై | ఏతమ్ | గృహ్లాతి | యః | అశ్వమ్ | ప్రతిగృహ్లాతిప్రతి-గృహ్లాతి
 యావతః | అశ్వాన్ | ప్రతిగృహ్లాతియాదితిప్రతి-గృహ్లాతియాత్ | తావతః | వారుణాన్ |
 చతుష్పాల్మానితిచతుః - కపాలాన్ | నిరితి | వపేత్ | వరుణమ్ | ఏవ | స్వేన | భాగధేయనేతి
 భాగ-ధేయేన | ఉపేతి | ధావతి | సః | ఏవ | ఏనమ్ | వరుణపాశాదితి వరుణ-పాశాత్
 ముజ్జాతి || ౪౬ || చతుష్పాల్మానితిచతుః - కపాలాః | భవన్తి | చతుష్పాదితిచతుః - పాత్ | హి
 అశ్వః | సమృద్ధ్యాఇతిసమ్ - ఋద్వై | ఏకమ్ | అతిరిక్తమిత్యతి - రిక్తమ్ | నిరితి | వపేత్ |
 యమ్ | ఏవ | ప్రతిగ్రాహీతిప్రతి-గ్రాహీ | భవతి | యమ్ | వా | న | అద్యేతీత్యధి-ఏతి
 తస్మాత్ | ఏవ | వరుణపాశాదితివరుణ-పాశాత్ | ముచ్యతే | యది | అపరమ్ | ప్రతిగ్రాహీతి
 ప్రతి-గ్రాహీ | స్యాత్ | సౌర్యమ్ | ఏకకపాలమిత్యేక - కపాలమ్ | అను | నిరితి | వపేత్ |
 అముమ్ | ఏవ | అదిత్యమ్ | ఉచ్చారమిత్యుత్ - చారమ్ | కురుతే | అపః | అవభృథమిత్యవ-
 భృథమ్ | అవేతి | ఏతి | అఘ్నిత్యప్ - సు | వై | వరుణః | సాక్షాదితి స - అక్షాత్ | ఏవ |
 వరుణమ్ | అవేతి | యజతే | అఘోన ప్రీయమిత్యపః - నప్రీయమ్ | చరుమ్ | పునః |
 ఏత్యేత్యా - ఇత్య | నిరితి | వపేత్ | అప్పుయోనిరిత్యప్పు - యోనిః | వై | అశ్వః | స్వామ్ | ఏవ
 ఏనమ్ | యోనీమ్ | గమయతి | సః | ఏనమ్ | శాన్తః | ఉపేతి | తిష్ఠతే || ౪౭ ||

|| ముజ్జాతిచరుగింసప్తదశ చ || ౧౨ ||

యా | వామ్ | ఇన్ద్రావరుణేతీన్ద్రా-వరుణా | యతవ్యా | తనూః | తయా | ఇముమ్ |
 అగింహసః | ముజ్జాతమ్ | యా | వామ్ | ఇన్ద్రావరుణేతీన్ద్రా-వరుణా | నహస్యే | రక్షస్యే

తేజస్వీ । తనూ । తయా । ఇమమ్ । అగోపాసః । ముజ్జాతమ్ । యః । వామ్ ।
 ఇన్ద్రావరుణావితీన్ద్రా-వరుణౌ । అగ్నౌ । ప్రామః । తమ్ । వామ్ । ఏతేన । అవేతి । యజే ।
 యః । వామ్ । ఇన్ద్రావరుణేతీన్ద్రా-వరుణా । ద్విపాధ్యతీద్విపాత్-సు । పశుషు । చతుష్పాధ్యతి
 చతుష్పాత్-సు । గోష్ఠఋతీగో-శ్శే । గృహేషు । అస్మిత్కమ్-సు । ఓషధీషు । వనస్పతీషు ।
 ప్రామః । తమ్ । వామ్ । ఏతేన । అవేతి । యజే । ఇన్ద్రః । వై । ఏతస్య ॥౪౮॥ ఇన్ద్రయేణ ।
 అవేతి । క్రామతి । వరుణః । ఏనమ్ । వరుణప్రాశేనేతివరుణ-ప్రాశేన । గృహ్యతి । యః ।
 ప్రాప్యనా । గృహీతః । భవతి । యః । ప్రాప్యనా । గృహీతః । స్యాత్ । తస్మై । ఏతామ్ । ఇన్ద్రావరుణీ
 మిత్త్రీన్ద్రా-వరుణీమ్ । పయస్యామ్ । నిరితి । వషేత్ । ఇన్ద్రః । ఏవ । అస్మిన్న్యై । ఇన్ద్రయమ్
 దధాతి । వరుణః । ఏనమ్ । వరుణప్రాశాదితివరుణ-ప్రాశాత్ । ముజ్జతి । పయస్యా ।
 భవతి । పయః । హి । వై । ఏతస్మాత్ । అప్రకామతీత్యప-క్రామతి । అథ । ఏషు । ప్రాప్యనా
 గృహీతః । యత్ । పయస్యా । భవతి । పయః । ఏవ । అస్మిన్న్యై । తయా । దధాతి ।
 పయస్యాయామ్ ॥౪౯॥ పురోదాశీమ్ । అవేతి । దధాతి । ఆత్మన్వన్తమిత్యాత్మన్న్యై-వన్తమ్ ।
 ఏవ । ఏనమ్ । కరోతి । అథో ఇతి । ఆయతనవన్తమిత్యాయతన-వన్తమ్ । ఏవ । చతుర్థేతి
 చతు-ధా । వీతి । ఊహతి । దిక్షు । ఏవ । ప్రతీతి । తిష్ఠతి । పునః । సమితి । ఊహతి ।
 దిగ్యుఇతిదిక్-భ్యః । ఏన । అస్మై । భేషజమ్ । కరోతి । సమూహ్యేతీసమ్-ఊహ్య । అవేతి ।
 ద్యతి । యథా । ఆవిర్దమిత్యా-విర్దమ్ । నిష్పున్తతీతీనిః-కృన్తతి । తాదృక్ । ఏవ । తత్ ।
 యః । వామ్ । ఇన్ద్రావరుణావితీన్ద్రా-వరుణౌ । అగ్నౌ । ప్రామః । తమ్ । వామ్ । ఏతేన ।
 అవేతి । యజే । ఇతి । ఆహ । దురీష్ట్యాఇతిదుః-ఇష్ట్యాః । ఏవ । ఏనమ్ । ప్రాతి । యః । వామ్
 ఇన్ద్రావరుణేతీన్ద్రా-వరుణా । ద్విపాధ్యతీద్విపాత్-సు । వశుషు । ప్రామః । తమ్ । వామ్ ।

ఏతేన | అవేతి | యజ్ఞే | ఇతి | ఆహ | ఏతావతీః | వై | ఆపః | ఓషధయః | వనస్పతయః |
 ప్రణాఇతిప్ర-ణాః | ప్రశవః | ఉపజీవనీయాఇత్యుప-జీవనీయాః | తాః | ఏవ | అన్తై |
 వరుణాపాశాదితివరుణ-పాశాత్ | ముజ్జతి || ౧౦ ||

|| ఏతస్యపయస్యాయామ్నాతిపద్విగోశతిశ్చ || ౧౧ ||

సః | ప్రత్నవదితిప్రత్న-వత్ | నీతి | కావ్యా | ఇప్యేమ్ | వః | విశ్వతః | పరీతి | ఇప్యేమ్
 సః || త్వమ్ | సః | సోమ | విశ్వతః | రక్ష | రాజన్మి | అఘాయతఇత్యుప-యతః || స |
 రిష్యేత్ | త్వావతఇతిత్వ-వతః | సఖా || యా | తే | ధామాని | దివి | యా | పృథివ్యామ్
 యా | పర్వతేషు | ఓషధీషు | అఘ్నిత్యమ్-సు || తేభిః | సః | విశ్వేభ్యః | సుమనాఇతిసు-మనాః |
 అహేదన్మి | రాజన్మి | సోమ | ప్రతీతి | వావ్యా | గృథాయ || అగ్నిషోమేత్యగ్ని-సోమౌ |
 సవేదనేతిస-వేదసా | సహాతీఇతిస-హాతీ | వనతమ్ | గిరః || సమితి | దేవత్రేతి దేవ-
 త్రా | ఇథూవఠుః || యువమ్ || ౧౧ || ఏతాని | దివి | రోచనాని | అగ్నిః | చ | సోమ |
 సక్రతూఇతిస-క్రతూ | అధత్తమ్ || యువమ్ | సిన్ధూన్ | అభిశస్తేరిత్యభి-శస్తేః | అవద్యాత్
 అగ్నిషోమావిత్యగ్ని-సోమౌ | అముజ్జతమ్ | గృభీతాన్ || అగ్నిషోమావిత్యగ్ని-సోమౌ | ఇమమ్
 స్వీతి | మే | శృణుతమ్ | వృషణా | హవమ్ || ప్రతీతి | సూక్తానీతి సు-ఉక్తాని | హర్యతమ్ |
 భవతమ్ | దాశుషే | మయః || ఏతి | అన్యమ్ | దివః | మాతరిశ్వా | జభార | అమధ్నాత్
 అన్యమ్ | పరీతి | శ్యేసః | అద్రేః || అగ్నిషోమేత్యగ్ని-సోమౌ | బ్రహ్మణా | వావృధానా | ఉరుమ్
 యజ్ఞాయ | చక్రథుః | ఉ | లోకమ్ || అగ్నిషోమేత్యగ్ని-సోమౌ | హవిషః | ప్రస్థితస్యేతిప్ర-
 స్థితస్య | వీతమ్ || ౧౨ || హర్యతమ్ | వృషణా | జషేథామ్ || సుశర్మాణేతిసు-శర్మాణా |
 సుససీతిసు-అపసా | హి | భూతమ్ | అథ | ధత్తమ్ | యజమానాయ | తమ్ | యా ||

ఏతి | ప్రాయస్క | సమితి | తే || గదాసామ్ | త్వా | గణపతిమితిగణ-పతిమ్ | పావామహే
 కవిమ్ | కవినామ్ | ఉపమశ్రవస్తమమిత్యుపమశ్రవః-తమమ్ || జ్యేష్ఠరాజమితిజ్యేష్ఠ-
 రాజమ్ | బ్రహ్మాదామ్ | బ్రహ్మణః | పతే | ఏతి | నః | శృణ్వన్ | ఊతిభిరిత్యుతి-భిః |
 సీద | సాదనమ్ || నః | ఇత్ | జనేన | నః | విశా | నః | జన్మనా | నః | పుత్రైః | వాజమ్ |
 భంతే | ధనా | నృభిరితిన్య-భిః || దేవాసామ్ | యా | పితరమ్ | అవివాసతీత్యా-వివాసతిః || ౧౩ ||
 శ్రద్ధామనాఇతిశ్రద్ధా-మనాః | పావిషా | బ్రహ్మణః | పతిమ్ || నః | సుప్యభేతిసు-స్తుభా
 నః | ఋక్వతా | గడేన | వలమ్ | రురోజ | ఫలిగమ్ | రవేణ || బృహస్పతిః | ఉభియాః |
 హవ్యసూదఇతిహవ్య-సూదః | కనిక్రదత్ | వాపశతిః | ఉదితి | అజత్ || మరుతః | యత్
 హా | వః | దివః | యా | వః | శర్మ || అర్యమా | ఏతి | యాతి | వృషభః | తువేష్మాన్ | దాతా
 వసూనామ్ | పురుహూతఇతిపురు-హూతః | అర్హాన్ || సహస్రాక్షఇతిసహస్ర-అక్షః |
 గోత్రభిదితిగోత్ర-భిత్ | వజ్రబాహురితివజ్ర-బాహుః | అస్మాసు | దేవః | ద్రవిణమ్ | దదాతు ||
 యే | తే | అర్యమన్ | బహవః | దేవయానాఇతిదేవ-యానాః | పన్థానః || ౧౪ || రాజన్ |
 దివః | ఆచరన్తిత్యా-చరన్తి || తేభిః | నః | దేవ | మహి | శర్మ | యచ్చ | శమ్ | నః | ఏధి | ద్విపద
 ఇతిద్వి-పదే | శమ్ | చతుష్పదఇతిచతుః-పదే || బుధ్నాత్ | అగ్రమ్ | అక్షిరోభిరిత్యక్షిరః-
 భిః | గృణానః | ఏతి | పర్వతస్య | దృగ్ంహితాని | ఐరత్ || రుజత్ | రోధాగ్ంసి | కృత్రిమాణి
 ఏషామ్ | సోమస్య | తా | మదే | ఇన్ద్రః | చకార || బుధ్నాత్ | అగ్రేణ | ఏతి | మిమాయ |
 మానైః | వజ్రేణ | భాని | అత్యుత్ | నదీనామ్ || వృథా | అన్యజత్ | పథిభిరితిపథి-భిః |
 దీర్ఘయాఙైరితి దీర్ఘ-యాఙైః | సోమస్య | తా | మదే | ఇన్ద్రః | చకార || ౧౫ || ప్రేతి | యా |
 జ్యేష్ఠే | విద్వాన్ | అస్య | అస్మమ్ | విత్వాని | దేవః | జనీమా | వివక్తి || బ్రహ్మ | బ్రహ్మణః |

ఉదితీ । జభార । మధ్యాత్ । నీచా । ఉచ్చా । స్వధయేతిస్వ-ధయా । అభి । ప్రేతి । తస్మా ॥
 మహాన్ । మహీ ఇతి । అస్తభాయత్ । వీతి । జాతః । ద్యామ్ । సద్భు । పార్థివమ్ । చ ।
 రజః ॥ సః । ఐద్భాత్ । అప్త । జనుషా । అభీతి । అగ్రీమ్ । భృవాసుతః । దేవతా । యస్య ।
 స్సమాడితీసమ్-రాట్ ॥ ఐద్భాత్ । యః । అగ్రీమ్ । అభ్యర్తీకృభి-అర్తి । ఓజసా । భృవాసుతీమ్
 ఏతి । వివాసన్తి । దేవాః ॥ భినత్ । వలమ్ । వీతి । పురః । దర్శరీతి । కసిక్రదత్ । సుషః ।
 అపః । జిగాయ ॥ ౧౬ ॥ యువంవీతమావివాసతిపన్థానోదీర్షయాభైస్సోమస్యతామద్రాప్తశ్చ
 కారదేవానవచ ॥ ౧౭ ॥

అదిత్యేభ్యోదేవావైమ్నోర్వోదేవా వై సతమర్త్యమ్ ప్రజాపత్యయప్రగం శత్రుకాపతిర్దేవభ్యోఽ
 న్నాద్యన్దేవాసురాస్తానజనోద్రువోఽసి యన్మవమైదగ్నింవైప్రజపతిర్వరుణాయయావామివ్వా
 వరుణాసప్రత్నవచుతుర్వశ ॥ ౧౭ ॥

అదిత్యేభ్యస్సప్తరస్మైదానకామా ఏవావరున్దేఽగ్నిరవైసప్రత్నవర్షట్పశ్చాశత్ ॥ ౧౬ ॥

॥ అదిత్యేభ్యస్సువరపోజిగాయ ॥

॥ హరిః ఓమ్ ॥

॥ తథుత్ ॥

॥ శ్రీకృష్ణార్పణమస్తు ॥

కృతీయ ప్రశ్నస్సమాప్తః